

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1CoE/22/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5319203174
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Anna Miháliková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5319203174.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Anny Mihálikovej a členov senátu JUDr. Vladimíra Kuráka a JUDr. Moniky Liptákovej, vo veci otca - oprávneného: Ing. S. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX P. XXX, zastúpeného JUDr. Michaelou Poláčkovou, LL.M., advokátkou, IČO: 42 071 828, so sídlom 022 01 Čadca, Palárikova 88, a matky - povinnej: MUDr. I. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX P., P., zastúpenej Mgr. Tomášom Michnicom, advokátom, IČO: 53 198 646, so sídlom 010 01 Žilina, Na Priekope 174/13, v konaní o nariadenie výkonu rozhodnutia v časti úpravy styku oprávneného s maloletým dieťaťom: S. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, IČO: 30 794 536, o odvolaní povinnej proti uzneseniu Okresného súdu Čadca, č.k. 5Em/5/2019-216 zo dňa 23. júna 2022 takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu vo výroku II. m e n í tak, že žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov prvoinštančného konania.

Vo výroku I. zostáva uznesenie okresného súdu n e d o t k n u t é .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením okresný súd konanie zastavil (I.). Zároveň o náhrade trov konania rozhodol tak, že povinnej uložil povinnosť zaplatiť oprávnenému trovy konania vo výške 668,63 eur na adresu jeho právnej zástupkyne (II.).

2. Dňa 3.12.2019 bol na Okresnom súde Čadca podaný návrh otca ako oprávneného, ktorým žiadal, aby súd vyzval matku ako povinnú k povinnosti rešpektovať rozsudok Okresného súdu Čadca, č.k. 9P/7/2019-77 zo dňa 1.7.2019 v časti úpravy styku otca/oprávneného s maloletým v rozsahu v ňom uvedenom. Dňa 20.6.2022 vzal oprávnený svoj návrh na začatie konania späť a žiadal konanie zastaviť a priznať náhradu trov konania. Keďže oprávnený využil svoje dispozičné oprávnenie a podaný návrh zobral späť, súd konanie zastavil podľa § 29 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), keď na zastavenie konania boli splnené podmienky v zmysle právnej úpravy.

3. O náhrade trov konania prvoinštančný súd rozhodol v súlade s ustanovením § 391 CMP v spojení s § 55 CMP tak, že oprávnenému priznal nárok na náhradu trov konania. Oprávnený sa návrhom na nariadenie výkonu rozhodnutia domáhal, aby bol realizovaný jeho styk s maloletým, ktorý bol upravený rozsudkom sp.zn. 9P/7/2019 a ktorému bránila povinná svojím správaním, čím povinná zapríčinila, že oprávnený bol nútený podať návrh

na nariadenie výkonu rozhodnutia. Povinná svoje povinnosti uložené rozhodnutím Okresného súdu Čadca zo dňa 1.7.2019 pod sp.zn. 9P/7/2019 neplnila, a to ani po vyhlásení rozsudku 7P/44/2019. Oprávnený vzhľadom na znalecké dôkazy v konaní sp.zn 7P/44/2019 už nechce vystavovať maloletého syna ďalšiemu tlaku, a preto aj upúšťa od výkonu rozhodnutia sp.zn. 9P/7/2019. Vzhľadom na uvedené skutočnosti prvoinštančný súd uložil povinnosť povinnej zaplatiť oprávnenému náhradu trov konania vo výške 668,63 eur titulom trov právneho zastúpenia na adresu jeho právnej zástupkyne.

4. Proti výroku II. predmetného uznesenia podala odvolanie povinná ako matka maloletého. V odvolaní uviedla, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné, nakoľko v odôvodnení samotného rozhodnutia absentuje úvaha súdu prvého stupňa, na základe čoho rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti uznesenia. Samotné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa je obsiahnuté v bode 5 predmetného uznesenia, kde sa uvádza, že trovy konania boli oprávnenému v podstate priznané z dôvodu, že samotné konanie zapríčinila povinná. Súd prvého stupňa zároveň nepravdivo uvádza, že bola to práve povinná, ktorá zapríčinila začiatok predmetného súdneho konania o nariadenie výkonu rozhodnutia. Povinná nezodpovedá za postupy a správanie oprávneného v danom konaní. Nemôže jej byť pripisované zavinenie za to, že sa oprávnený rozhodol podať návrh na výkon rozhodnutia a následné rozhodnutie oprávneného o vzatí návrhu v celom rozsahu späť. Nad rámec odvolacích dôvodov povinná dáva do pozornosti skutočnosť, že hoci povinná nesúhlasí s povinnosťou zaplatiť trovy konania oprávnenému z dôvodov vyššie uvedených, je namieste potrebné uviesť, že povinná je zároveň matka, ktorá sa o maloleté dieťa stará výlučne sama. Povinná zabezpečuje maloletému všetky nevyhnutné náklady spojené so živobytím, bývaním, školou, krúžkami, záujmami, kúpou potravín, atď. Na základe uvedeného povinná navrhuje odvolaciemu súdu, aby predmetné uznesenie zmenil vo výroku II. tak, že žiadnemu účastníkovi konania sa náhrada trov nepriznáva.

5. K podanému odvolaniu sa nevyjadril ani oprávnený, ani kolízny opatrovník.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 CSP), proti rozhodnutiu, ktoré bolo možné napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 357 písm. m) CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario), preskúmal uznesenie súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 377 ods. 2 CSP) a uznesenie okresného súdu podľa § 388 CSP zmenil.

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 391 CMP o náhrade trov konania rozhoduje súd v uznesení, ktorým konanie o výkon rozhodnutia zastavuje.

9. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Preskúmaním obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že v prejednávanej veci sa oprávnený - otec maloletého domáhal výkonu rozsudku Okresného súdu Čadca, č.k. 9P/7/2019-77 zo dňa 1.7.2019 v časti úpravy, resp. realizácie styku oprávneného s maloletým dieťaťom. Predmetným rozsudkom vo výroku V. okresný súd upravil styk oprávneného s maloletým tak, že otec - oprávnený je oprávnený sa stretávať s maloletým každý páry víkend od piatka 16.00 hod. do nedele 16.00 hod., s možnosťou prítomnosti matky do 30.9.2019, od 1.10.2019 bez prítomnosti matky a každý nepárny týždeň v utorok a vo štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. bez prítomnosti matky.

11. Súbežne s predmetným konaním o nariadení výkonu rozhodnutia prebiehalo na Okresnom súde Čadca s tými istými účastníkmi aj súdne konanie o zvýšenie výživného a zmenu úpravy styku vedené pod sp.zn 7P/44/2019, v ktorom bol vypracovaný znalecký posudok znalkyňou z odboru psychológia Mgr. Slávkou Jašekovou. Oprávnený po vykonaní dokazovania výsluchom znalca s poukazom na závery znaleckého dokazovania práve v konaní vedenom okrem iného aj o zmenu úpravy styku otca (v tomto konaní oprávneného) s maloletým dieťaťom zobral návrh na výkon rozhodnutia sp.zn. 9P/7/2019 v celom rozsahu späť, nakoľko už nechce vystavovať maloletého syna ďalšiemu tlaku.

12. V odvolacím súdom prejednávanom prípade sa sporným stal výrok II., ktorým súd zaviazal povinnú zaplatiť oprávnenému trovy konania vo výške 668,63 eur na adresu jeho právnej zástupkyne. Svoje rozhodnutie oprel o ustanovenie § 55 CMP, podľa ktorého súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. V odôvodnení uviedol, že povinná svojím správaním bránila realizácii styku oprávneného s maloletým, ktorý bol upravený rozsudkom sp.zn. 9P/7/2019, čím zapríčinila, že oprávnený bol nútený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

13. V konaniach vedených podľa Civilného mimosporového poriadku o náhrade trov konania platí všeobecné pravidlo formulované ako generálna klauzula, že každý z účastníkov si platí trovy konania sám a žiaden z nich nemá ani nárok na ich náhradu od iného účastníka. Touto formuláciou sa zdôrazňuje výnimočnosť priznania nároku na náhradu trov konania za predpokladu, že je takýto návrh uplatnený účastníkom konania (§ 57 CMP). Takto všeobecné formulované pravidlo je prelomené v dvoch prípadoch: 1. náhradu trov konania možno priznať v prípade, ak tak ustanovuje zákon (§ 53 CMP), 2. ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé (§ 55 CMP). Ak nie sú splnené podmienky na aplikáciu ustanovení § 53 alebo § 55 CMP, súd v meritórnom rozhodnutí rozhodne tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Ustanovenie § 55 CMP predstavuje prelomenie generálnej klauzuly, je výnimkou zo všeobecného pravidla, a preto musí byť takáto výnimka náležite odôvodnená, musí reflektovať na osobitosti prípadu a mať výnimočný charakter, obdobne ako to je v sporovom konaní pri aplikácii ust. § 257 CSP.

14. Krajský súd konštatuje, že hoci je nesporné, že sa styk oprávneného s maloletým nerealizoval, prvoinštančný súd žiadnym spôsobom bližšie neodôvodnil, na základe čoho dospel k záveru, že povinná svojím správaním bránila realizácii styku oprávneného s maloletým. Bez vyriešenia otázky, prečo nedochádzalo k realizácii styku oprávneného s maloletým, prvostupňový súd nemohol aplikovať ustanovenie § 55 CMP, podľa ktorého súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Veď práve nerealizovanie styku oprávneného/otca s maloletým dieťaťom v zmysle jej súdnej úpravy bol podnetom začatia výkonu rozhodnutia. Odvolací súd má za to, že odpoveď sa túto otázku je možné nájsť práve v odborne spracovanom znaleckom posudku vypracovanom v konaní sp.zn. 7P/44/2019, ktorý bol v konečnom dôsledku dôvodom na zmenu úpravy styku otca s maloletým dieťaťom rozsudkom konajúceho súdu. sp.zn. 7P/44/2019 zo dňa 31.5.2022, právoplatným dňa 20.7.2022 tak, že v jeho časti IV. rozsudok Okresného súdu Čadca, č.k. 9P/7/2019-77 zo dňa 1.7.2019 vo výrokoch V., VI. a VII. o úprave styku otca s maloletým S. mení tak, že styk otca s maloletým S. sa bude realizovať na základe vzájomnej dohody rodičov.

15. Krajský súd preto považuje za nevyhnutné stručne poukázať na niektoré časti znaleckého posudku, na základe ktorých možno dospieť k záveru, prečo nedochádzalo k realizácii styku oprávneného s maloletým. Primárnym dôvodom, prečo bolo nutné súdnym rozhodnutím upravovať styk oprávneného s maloletým, je rozvrat partnerských vzťahov oprávneného s povinnou a následne rozvod ich manželstva a zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky. V súvislosti s rozvrátenými vzťahmi oprávneného s povinnou znalkyňa poukázala na to, že ich vzťah je sytený hlavne pocitmi minulých krívd, sklamaní a majú veľký problém komunikovať bez nejakej animozity, bez vzájomných obvinení opakovane skĺzavaných k tomu, že si vyčítajú minulé chyby, pričom im uniká dôvod, že sú tu kvôli ich synovi. Negatívne ovplyvňovanie dieťaťa sa môže diať hlavne nevedome zo strany jedného alebo druhého rodiča práve tým, že vysiela podvedome signály o tom, čo si myslí o tom druhom rodičovi, a toto všetko dieťa intenzívne vníma.

16. Vo vzťahu k matke znalkyňa uviedla, že nepostrehla nejaké priame vyjadrenia, ktorými by bránila styku otca so synom. Uviedla však, že tón jej hlasu, neverbálne komunikačné prejavy, poznámky o otcovi, keď o ňom hovorí s tretími osobami, dávajú synovi jasne najavo odpor voči otcovi. Zároveň tiež upozornila na nevhodné poznámky otca na adresu matky v prítomnosti syna, čo v ňom vzhľadom na silnú identifikáciu s matkou mohlo ešte viac posilňovať odpor k otcovi. Znalkyňa uviedla, že maloletý v súčasnosti nemá s otcom vybudovaný žiadny vzťah a myslí si, že keby sa dieťa do stretávania s otcom nútilo, tak sa jeho odpor ešte zvýši, nakoľko dieťa je preťažené sporom rodičov. S uvedeným konštatovaním sa v konečnom dôsledku stotožnil aj oprávnený, ktorý uviedol, že už nechce maloletého vystavovať ďalšiemu tlaku, a práve z tohto dôvodu vzal návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia v celom rozsahu späť.

17. Znalčka sa domnieva, že východiskom je, aby sa rodičia naučili nejako normálnejšie komunikovať, aby oni hľadali cestu k sebe, lebo maloletý je do toho vtiahnutý ako medzi dvoma mlynskými kameňmi. Ako najzávažnejší problém znalčka označila potrebu, aby sa rodičia naučili, ako komunikovať o tom druhom rodičovi s dieťaťom, možno práve z toho pramení strach dieťaťa a odpor k otcovi. Dieťa nemalo dobre odkomunikovaný rozchod rodičov.

18. Na základe vyššie uvedeného krajský súd dospel k záveru, že nie je možné mechanicky konštatovať, že povinná bránila styku maloletého s oprávneným, čo malo za následok podanie návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia oprávneným. Je nepochybné, že za vzniknutú situáciu nesú zodpovednosť rodičia spoločne a rovným dielom. V súlade s preukázaným skutkovým stavom nie je možné nerealizovanie styku oprávneného s maloletým pripísať výslovne na vrub povinnej. Uvedené znalecké dokazovanie tak bolo podkladom aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania o výkon rozhodnutia. Z obsahu spisového materiálu odvolací súd nezistil žiadne iné osobité okolnosti prípadu, ktoré by svojou výnimočnosťou odôvodňovali rozhodnúť o náhrade trov konania podľa § 55 CMP.

19. Krajský súd preto nepovažuje za spravodlivé podľa ustanovenia § 55 CMP zaviazat' povinnú na úhradu trov konania oprávnenému a uznesenie okresného súdu vo výroku II. zmenil tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného konania.

20. V zmysle vyššie uvedených úvah odvolacieho súdu nebol dôvod o trovách odvolacieho konania rozhodnúť inak ako podľa ustanovenia podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Navyše je potrebné zdôrazniť, že odvolateľka si neuplatnila návrh na náhradu trov konania (§ 57 CMP), čo je predpokladom jeho priznania.

21. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.